

GLOBAL EKONOMİK GELİŞMELERİN SAĞLIK SEKTÖRÜNE ETKİLERİ

Uğur Genç
CEO

Memorial Sağlık Grubu

MEMORIAL

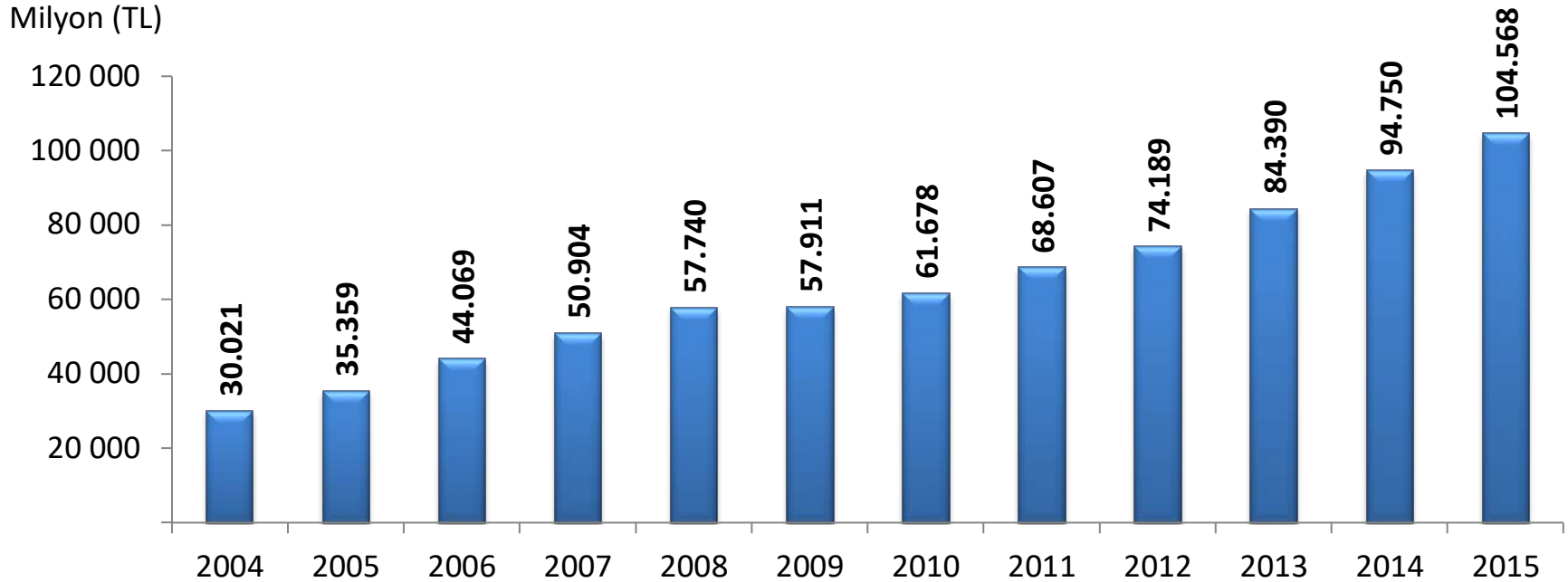
Sunum İçeriği

- Türkiye Sağlık Sektörünün Büyüklüğü
- Global Ekonominin Büyüme Etkisi
- Kur Değişimi ve Faiz Etkisi

Türkiye’de Sağlık Harcamaları Her Geçen Gün Artmaktadır.

Dünyada ve ülkemizde yaşanan tüm olumsuz ekonomik gelişmelere rağmen sağlık harcamaları hız kesmeden artmaya devam etmiştir.

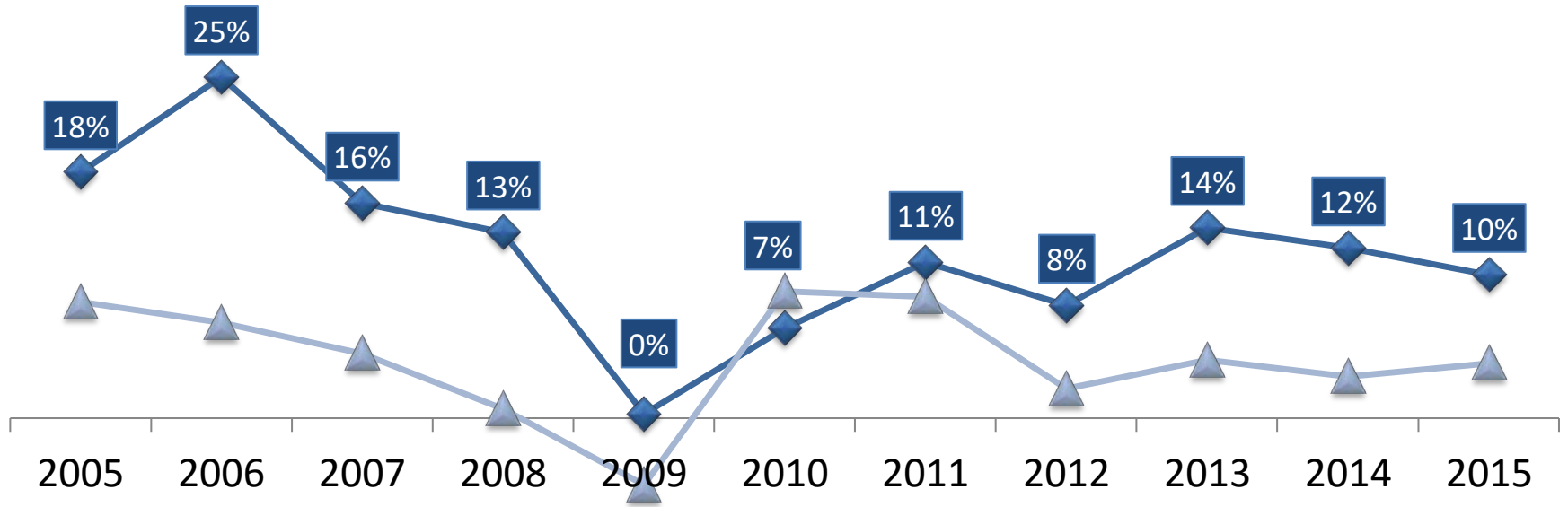
Türkiye Toplam Sağlık Harcaması

Kaynak: TÜİK

Sağlık harcamalarının büyüme hızı, GSYİH büyüme hızı ile paralel şekildedir. Sağlık harcamalarının büyüme hızı GSYİH büyüme hızından oldukça yüksektir.

Türkiye’de sağlık harcamaları ve GSYİH büyümeleri

Kaynak: TÜİK

◆ Sağlık Harcamaları Büyüme Hızı (%)

▲ GSYİH Büyüme Hızı (%)

Ülkemizde Sağlık Sektörü Harcamaları Niçin Büyüyor?

- Artan 'GSMH' ve 'Harcanabilir Gelir' ile Artacak Olan Sağlık Harcamaları
- Artan ve Yaşlanan Nüfus
- Sektördeki Yatırımın Azlığı (yatak sayısı,...)
- Özel Sigorta ve Tamamlayıcı Sigorta Potansiyeli
- Sağlık Turizmi Potansiyeli
- Teknolojik Gelişmelerin Getirdiği Erken Teşhis ve Kapsamlı Tedavi
- Sosyokültürel Değişimler

Konuya Yaklaşım

- 1. Global Ekonominin Büyüme Etkisi
- 2. Kur ve Faiz Etkisi
 - 2.a Gelir -- Yabancı Hasta Sayısı ve Fiyatları
 - 2.b Gider
 - 2.b.1. İlaç ve Malzeme Maliyetleri
 - 2.b.2. Finansman Gideri
 - 2.b.3. Medikal Ekipman ve İnşaat Yatırımı
 - 2.b.4. Kira Gideri
 - 2.c Uluslararası Yatırım -- Yatırımcı İlgisinin Azalması

Küresel Enflasyon

(Yıllık Yüzde Değişimler)

Gelişmiş Ülkeler: ABD, Euro Bölgesi, Japonya, İngiltere, Kanada, G.Kore, İsveç, Norveç, Danimarka, İsrail.

Gelişmekte Olan Ülkeler: Çin, Brezilya, Hindistan, Meksika, Rusya, Türkiye, Polonya, Endonezya, G.Afrika, Arjantin, Tayland, Çekya, Kolombiya, Macaristan, Romanya, Filipinler, Ukrayna, Vietnam, Şili, Peru, Mısır, Fas.

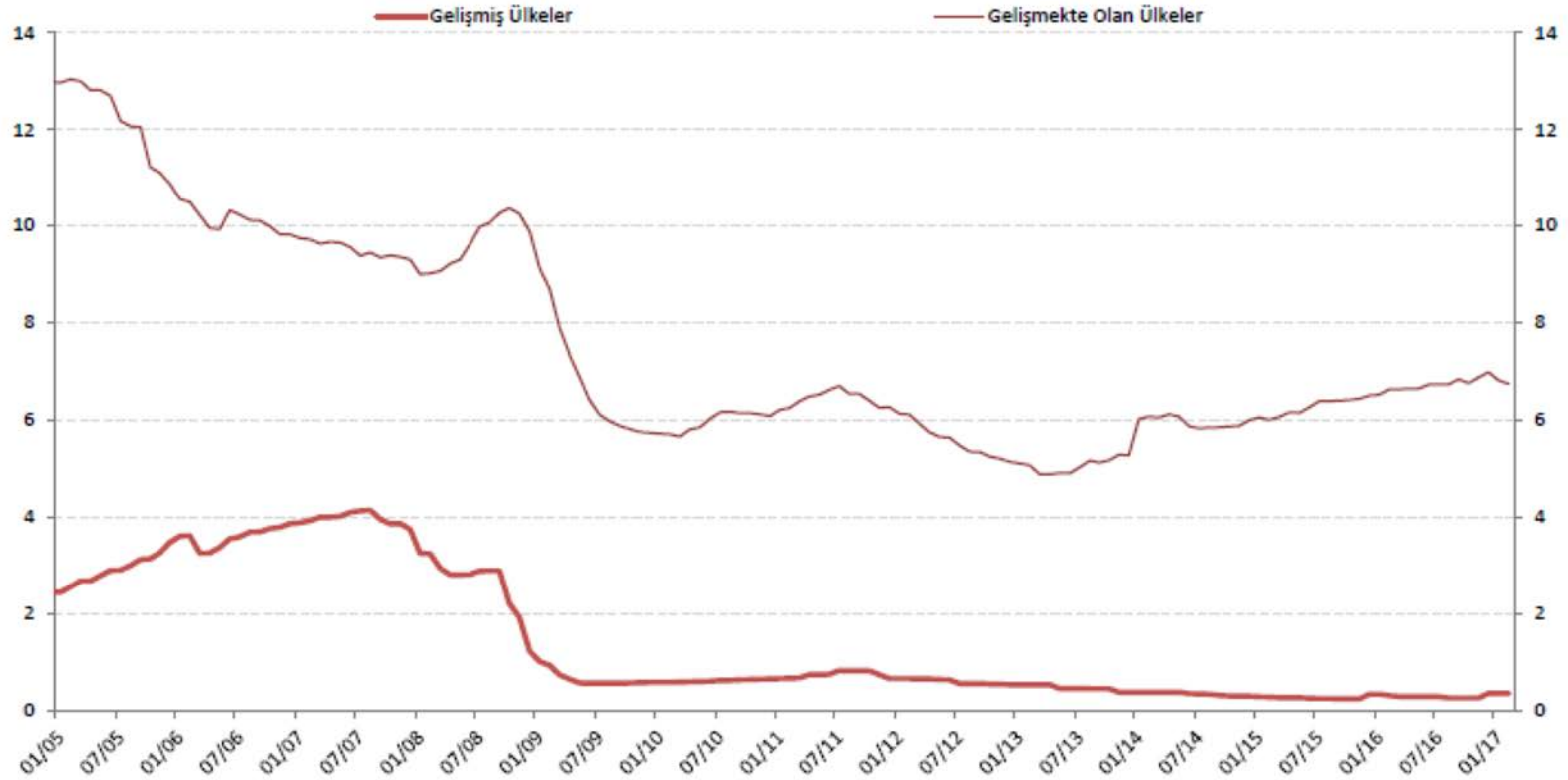
Kaynak: Bloomberg, TCMB.

Son Veri: Mart 2017.

Küresel Politika Faizi

(Yüzde)

Gelişmiş Ülkeler: ABD, Euro Bölgesi, Japonya, İngiltere, Kanada, G.Kore, Avustralya, İsveç, İsveç, Norveç, Danimarka, Hong Kong, İsrail, Yeni Zelanda.

Gelişmekte Olan Ülkeler: Brezilya, Meksika, Türkiye, Polonya, Endonezya, G.Afrika, Tayland, Çekya, Kolombiya, Macaristan, Romanya, Filipinler.

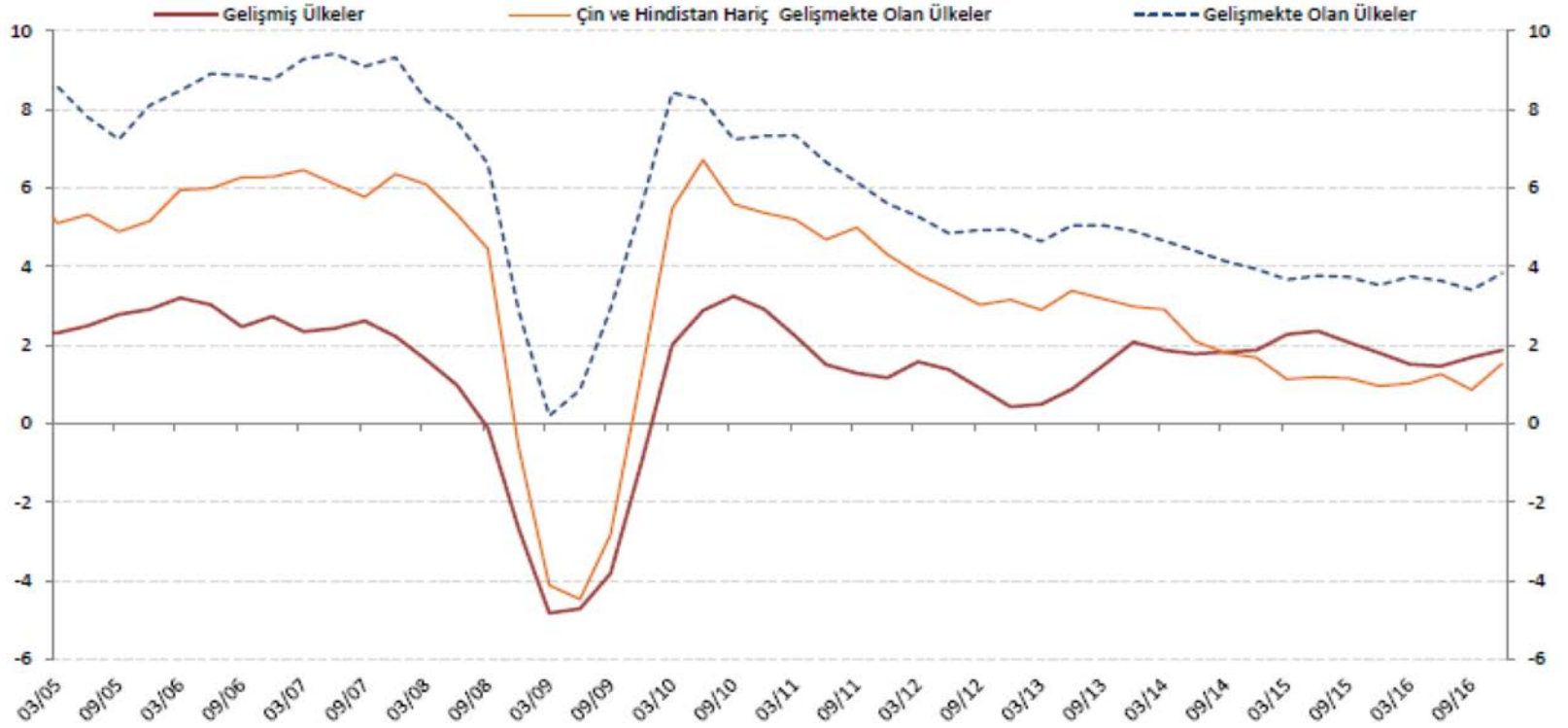
Kaynak: Bloomberg, TCMB.

Son Veri: Şubat 2017.

Küresel Büyüme

(Yıllık Yüzde Değişimler)

Gelişmiş Ülkeler: ABD, Euro Bölgesi, Japonya, İngiltere, Kanada, G.Kore, İsviçre, İsveç, Norveç, Danimarka, İsrail.

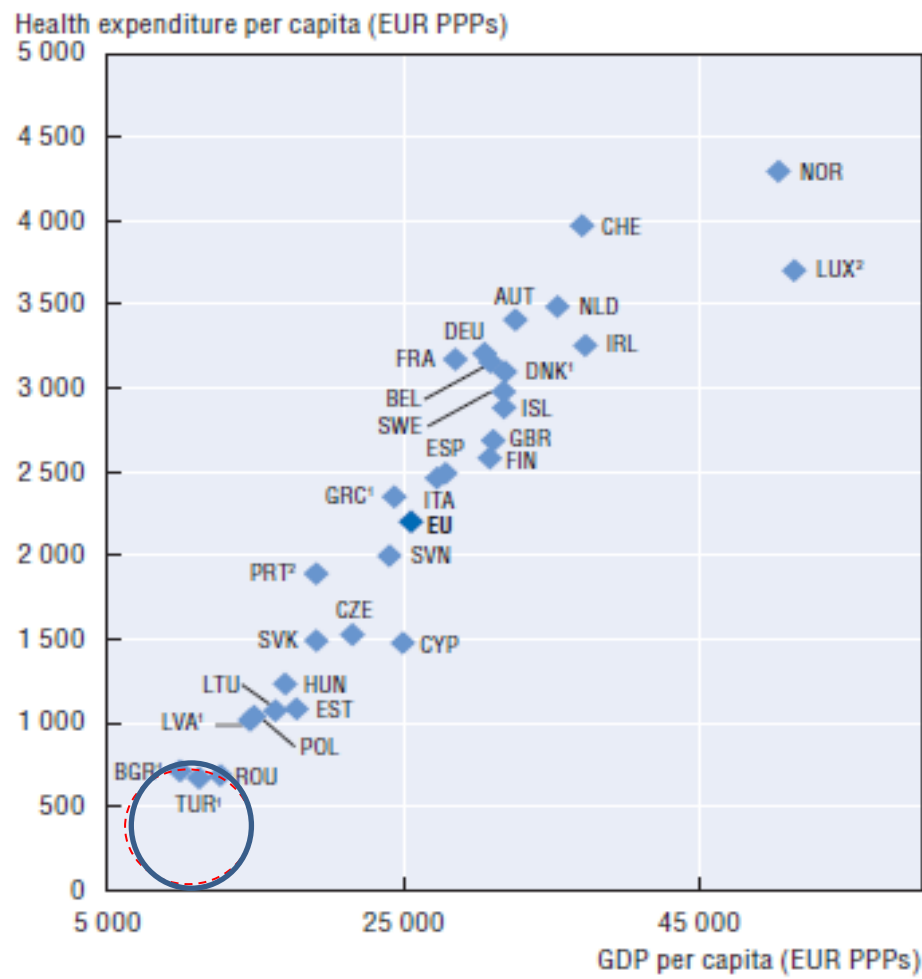
Gelişmekte Olan Ülkeler: Çin, Brezilya, Hindistan, Meksika, Rusya, Türkiye, Polonya, Endonezya, G.Afrika, Arjantin, Tayland, Malezya, Çekya, Kolombiya, Macaristan, Romanya, Filipinler, Ukrayna, Şili, Peru, Fas.

Kaynak: Bloomberg, TCMB.

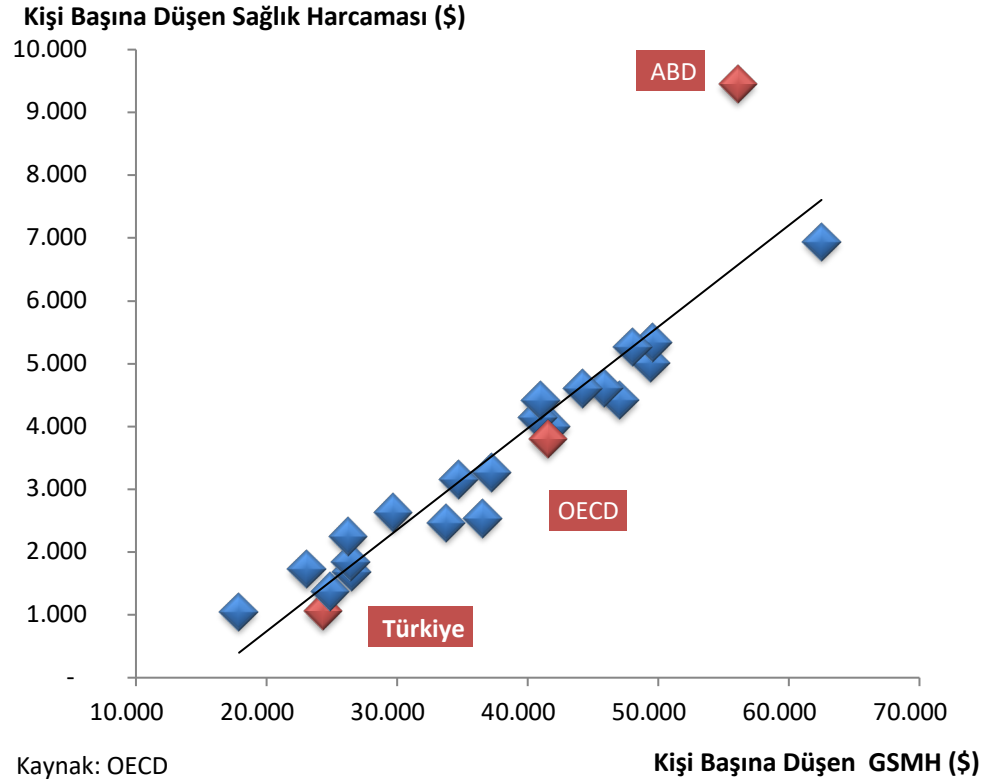
Son Veri: 2016 Ç4.

Ülkelerin gelir düzeyleri ile sağlık harcamaları arasında bir korelasyon vardır. Ülke zenginleşince sağlık harcamaları artıyor.

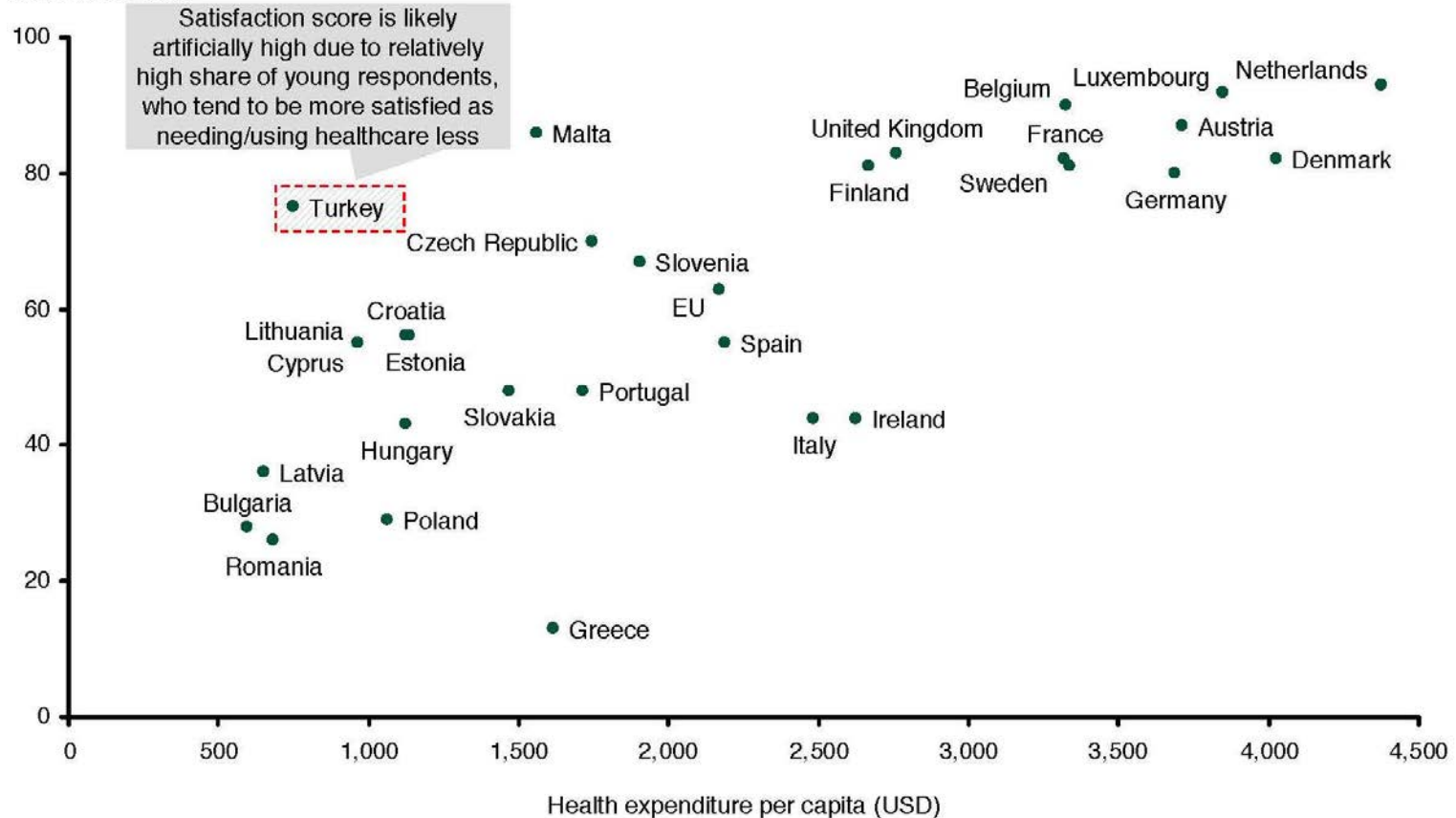
2015 Yılı OECD Ülkeleri – Kişi Başına Düşen GSMH – Sağlık Harcaması Kıyaslaması

Sağlığa harcanan para ile sağlıktan duyulan memnuniyet arasında da bir korelasyon vardır. (Verimliyiz!)

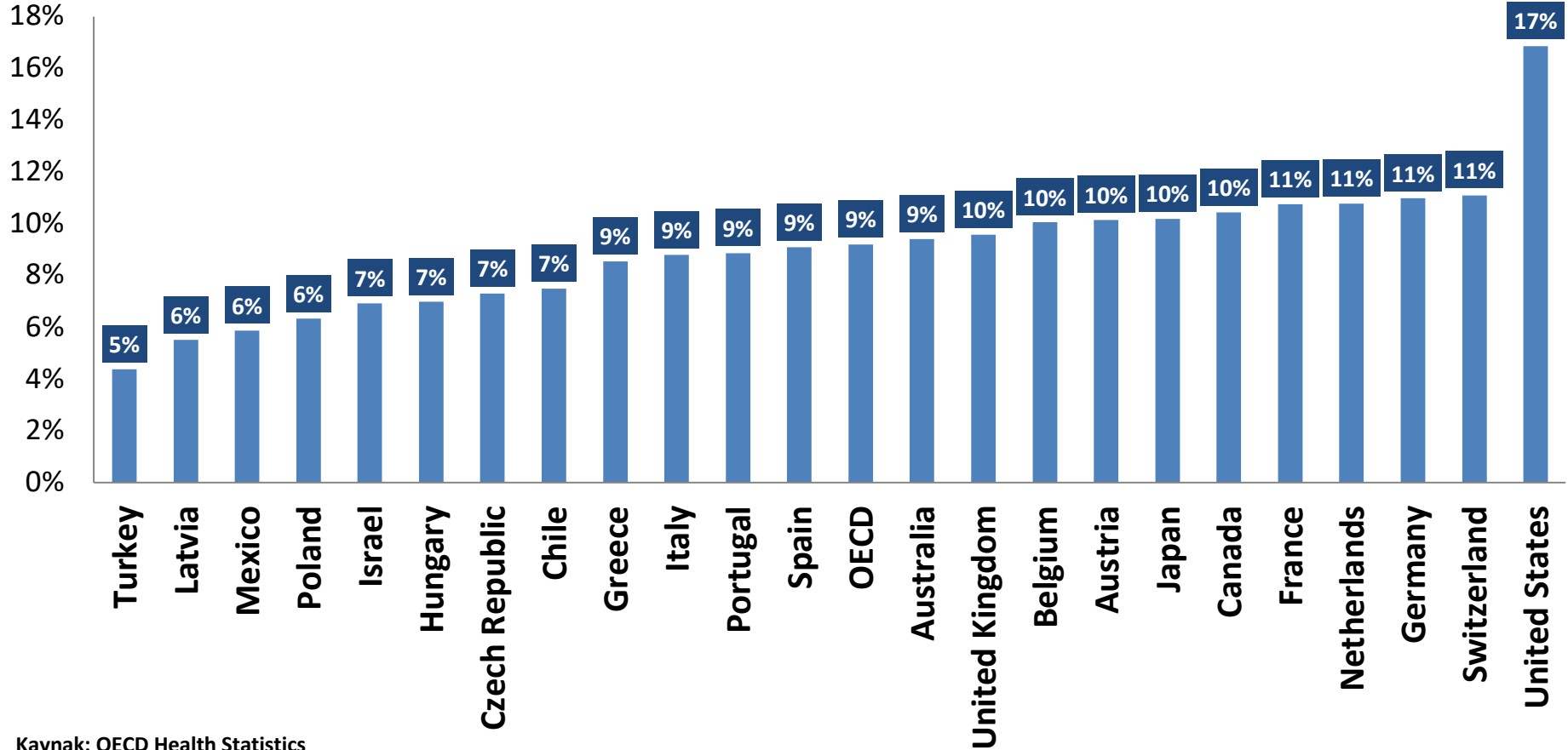
Satisfaction with healthcare provision (2012)

Satisfaction level

Sayılan sebepler ve bulunduğu seviye yüzünden Türkiye'nin sağlığa ayıracağı harcamanın artması gerekecektir.

2015 Yılı OECD Ülkelerinde 'kişi başına sağlık harcaması'nın 'kişi başına GSMH' içindeki payı

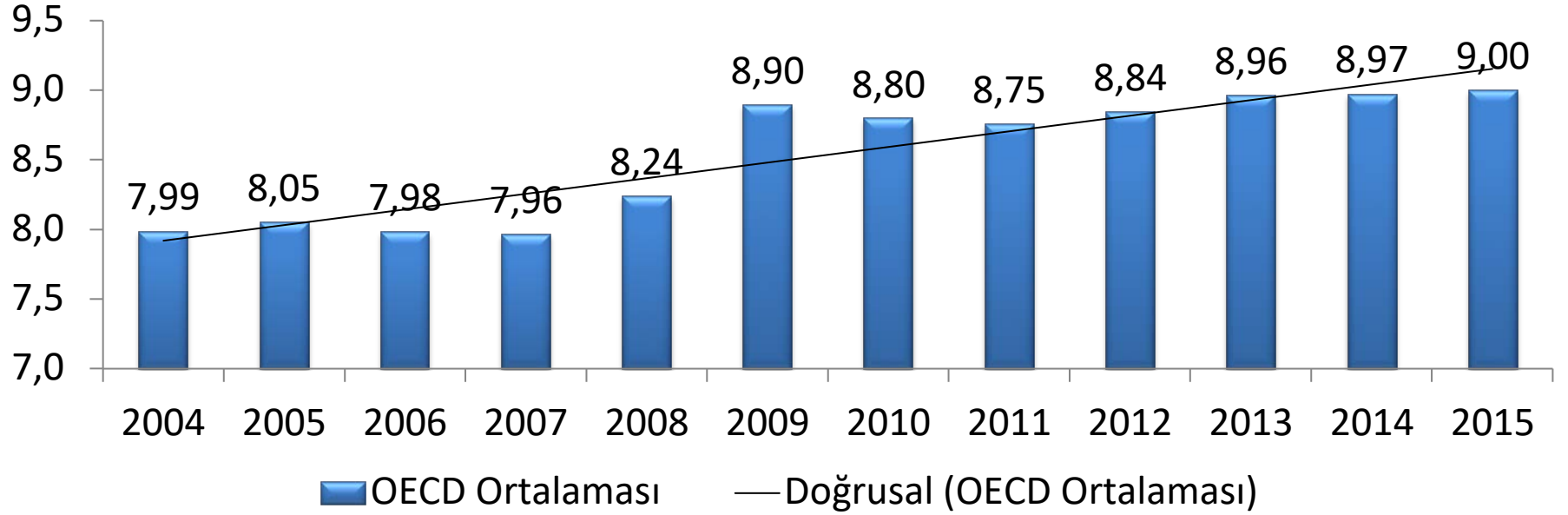

Kaynak: OECD Health Statistics

OECD Ülkelerinde Sağlık Harcamalarının GSMH içindeki payı artmıştır.

- OECD ülkelerinin GSMH içindeki sağlık harcamaları oranı artmaktadır.

Sağlık Harcamalarının GSMH içindeki payı

Kaynak: OECD Health Statistics

Gelecekte her ülke sağığa daha fazla kaynak ayıracaktır.

Gelişmiş Pazarlar			
Tahmini sağık harcamaları			
% GSYİH			
OECD ülkeleri	2005	2030	2050
Amerika	15,3	24,0	36,7
İsviçre	11,6	18,8	27,8
Fransa	11,1	18,0	26,6
Almanya	10,7	17,4	25,6
Yunanistan	10,1	16,4	24,2
Kanada	9,8	15,9	23,5
Hollanda	9,2	14,9	22,0
Danimarka	9,1	14,8	21,8
İtalya	8,9	14,5	21,3
İngiltere	8,3	13,5	19,9
Türkiye	7,6	12,3	18,2
Meksika	6,4	10,4	15,3

<10%

10 – 20%

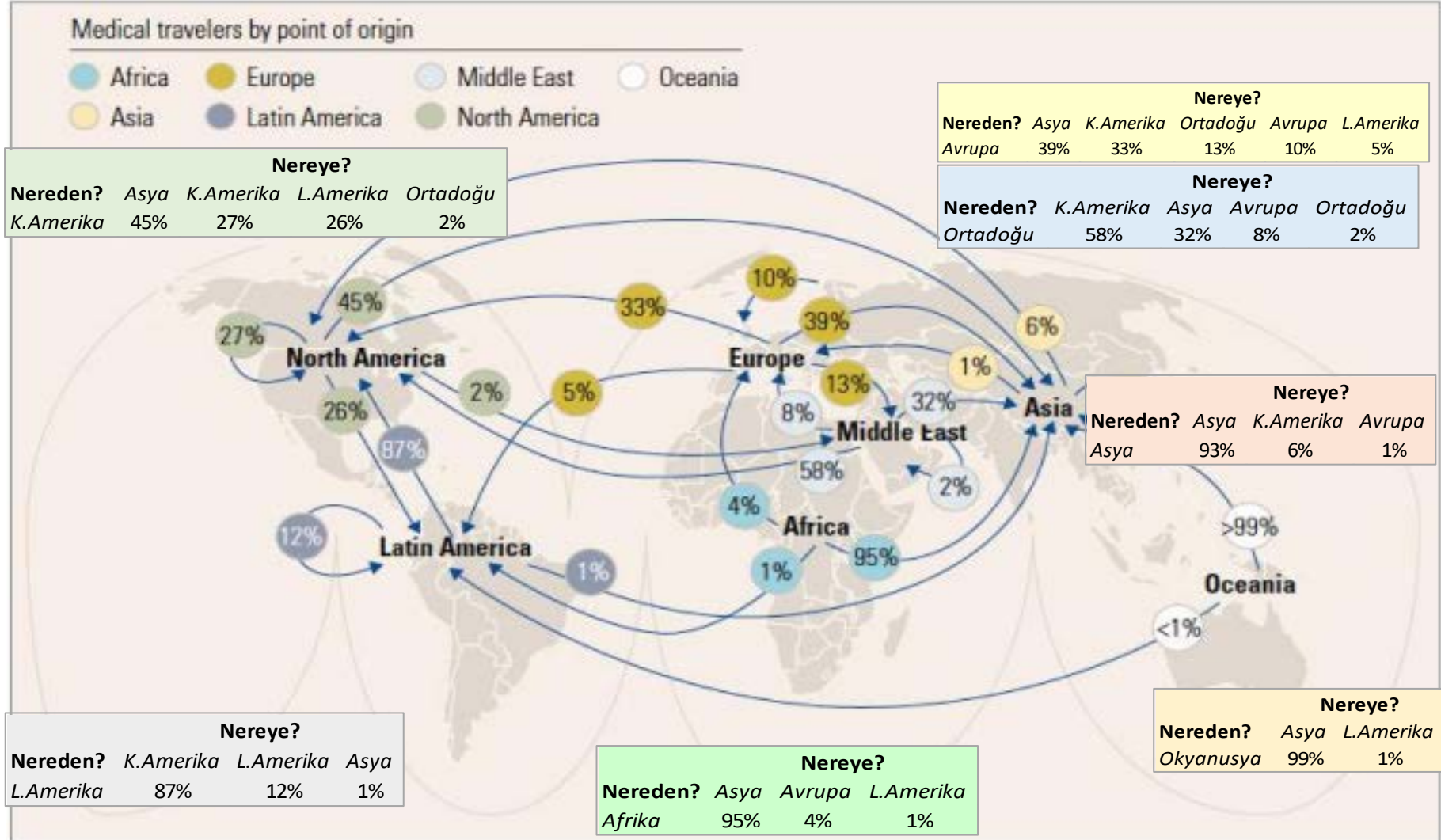
20 – 30%

>30%

Konuya Yaklaşım

- 1. Global Ekonominin Büyüme Etkisi
- 2. Kur ve Faiz Etkisi
 - 2.a Gelir -- Yabancı Hasta Sayısı ve Fiyatları
 - 2.b Gider
 - 2.b.1. İlaç ve Malzeme Maliyetleri
 - 2.b.2. Finansman Gideri
 - 2.b.3. Medikal Ekipman ve İnşaat Yatırımı
 - 2.b.4. Kira Gideri
 - 2.c Uluslararası Yatırım -- Yatırımcı İlgisinin Azalması

2.a. Yabancı Hasta Sayısı ve Fiyatları

2.a. Yabancı Hasta Sayısı ve Fiyatları

- Azerbaycan Vakası:
 - Petrol fiyatlarında düşüş
 - Rusya'ya yaptırımlar
 - 2 devalüasyon
- SONUÇ: AZALAN AZERİ HASTA SAYISI VE DAHA DÜŞÜK FİYATLAR

2.a. Yabancı Hasta Sayısı ve Fiyatları

Ülke	Nüfus (mn)	Ülke	Nüfus (mn)	Ülke	Nüfus (mn)	Ülke	Nüfus (mn)	Ülke	Nüfus (mn)	Ülke	Nüfus (mn)	Ülke	Nüfus (mn)
Rusya	143,4	Fas	33,0	Suriye	21,4	Belarus	9,5	Sırbistan	7,2	Gürcistan	4,5	Arnavutluk	2,8
Mısır	83,7	Özbekistan	29,6	Romanya	20,1	Azerbaycan	9,2	Ürdün	6,5	Bosna-Hersek	3,8	Makedonya	2,1
Ukrayna	45,5	S.Arabistan	29,2	Kazakistan	17,0	BAE	8,3	Libya	6,2	Umman	3,8	Katar	1,9
Cezayir	37,9	Afganistan	25,5	Yunanistan	10,8	Tacikistan	8,0	Kırgızistan	5,6	Kuveyt	3,6	Karadağ	0,6
Irak	35,4	Yemen	24,5	Tunus	10,8	Bulgaristan	7,3	Türkmenista	5,2	Moldova	3,6		

TOPLAM NÜFUS (mn)

667,4

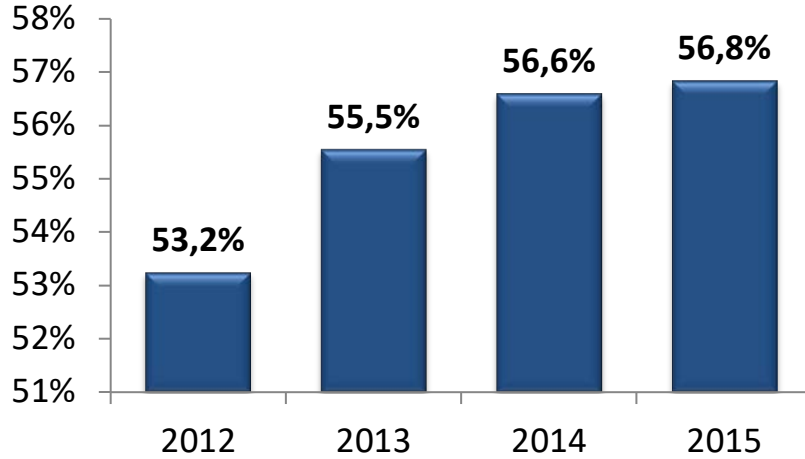
Değerlenen Döviz Etkisi

- Küresel ekonomik gelişmelerin etkisiyle döviz kurları değerlenmekte ve bu artış hem ülke ekonomisini hem sağlık sektörünü etkilemektedir.
- Sağlık harcamalarında gerek operasyonel kalemler olan tıbbi malzeme ve ilaç kalemlerinde, gerekse yatırım kalemlerinde (Medikal Cihaz, Ekipman vb) net ithalatçı konumda olan ülkemizde sağlık kurumlarının maliyetleri ciddi oranda artmaktadır.
- Sadece medikal kalemlerde değil, inşaat sırasındaki inşai, elektrik, mekanik pek çok sistem döviz üzerinden satılmaktadır.
- Yatırım geri dönüşü çok uzun yıllar süren sağlık sektörü, uzun vadeli borç ile yatırım yapabilmektedir. Maalesef TL enstrümanların vadeleri yeterli değildir. Onun için yatırım borçlanmaları dövizle yapılmaktadır.

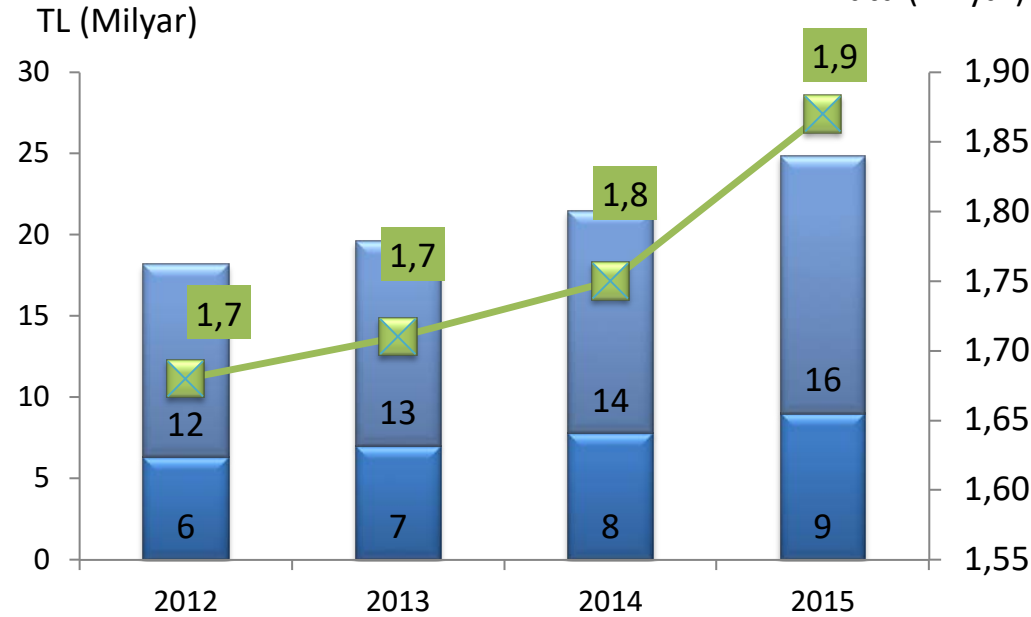
2.b. İlaç ve Malzeme Maliyetleri

- Cirodaki Oranı : Branşa bağlı değişmekle beraber %15-25
- Özellikle Malzemeler ve ilaç dövizle çok bağımlı

TÜRKİYE İLAÇ PAZARI İÇİNDEKİ
İTHAL ÜRÜN ORANI
(Satış Değeri Oranı)

TÜRKİYE İLAÇ PAZARI

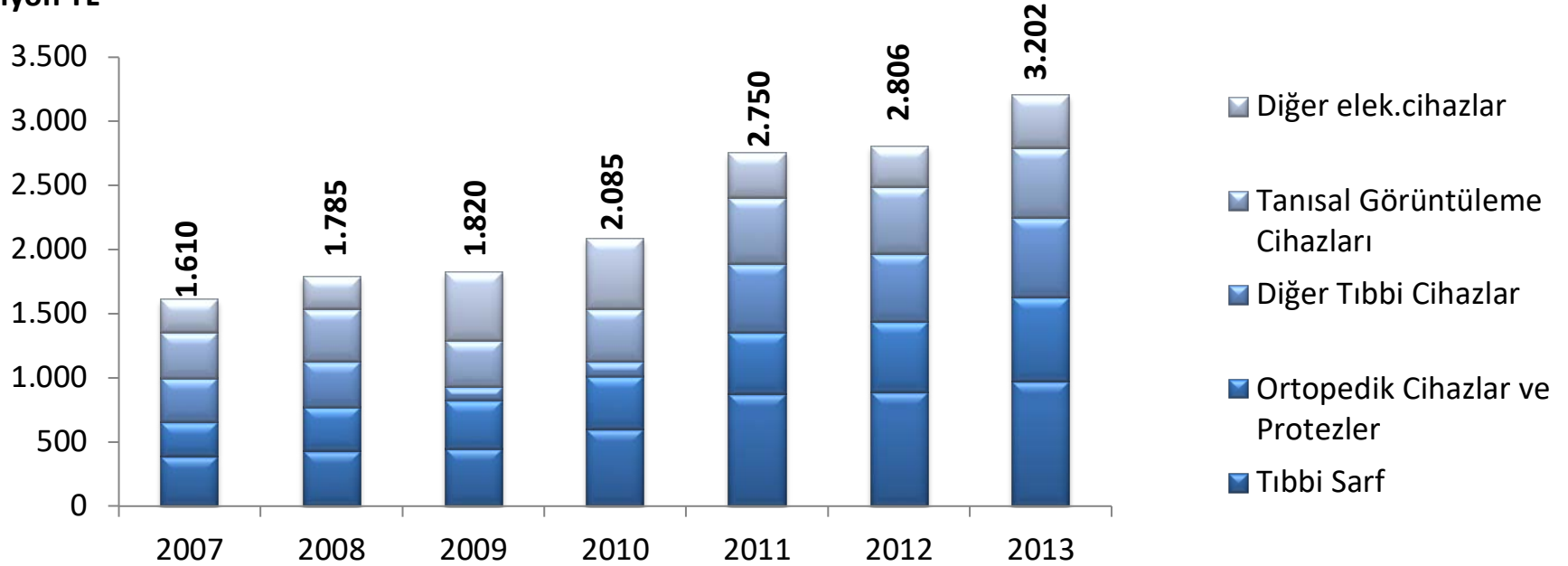

Kaynak: İEİS

İthal Ürün Satış Değeri Toplam Ürün Satış Değeri Satış Miktarı (Kutu)

2.b.Tıbbi Sarflar ve Tıbbi Cihaz Yatırımları

Milyon TL

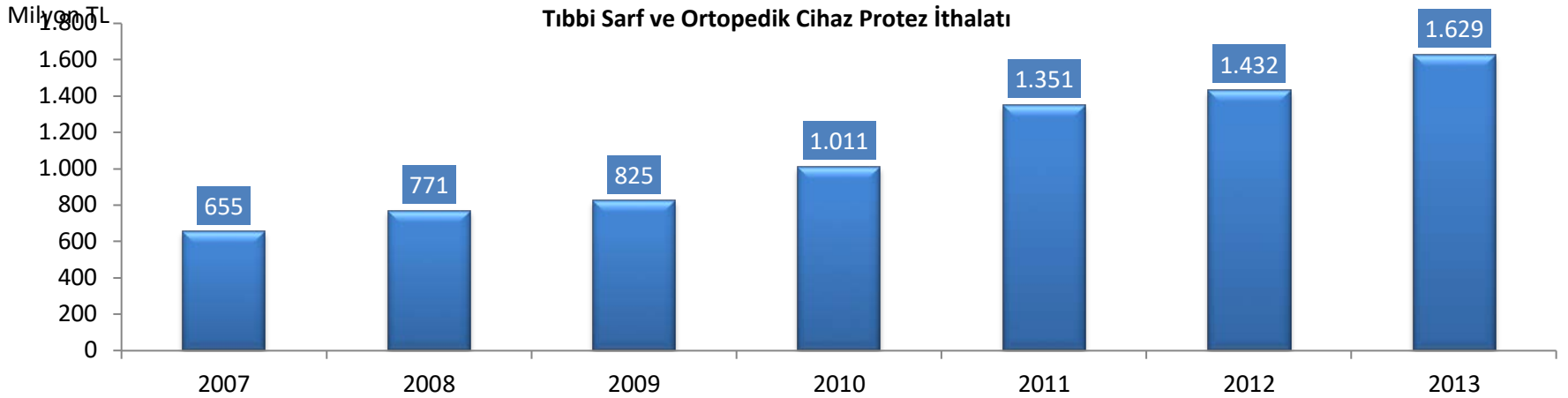
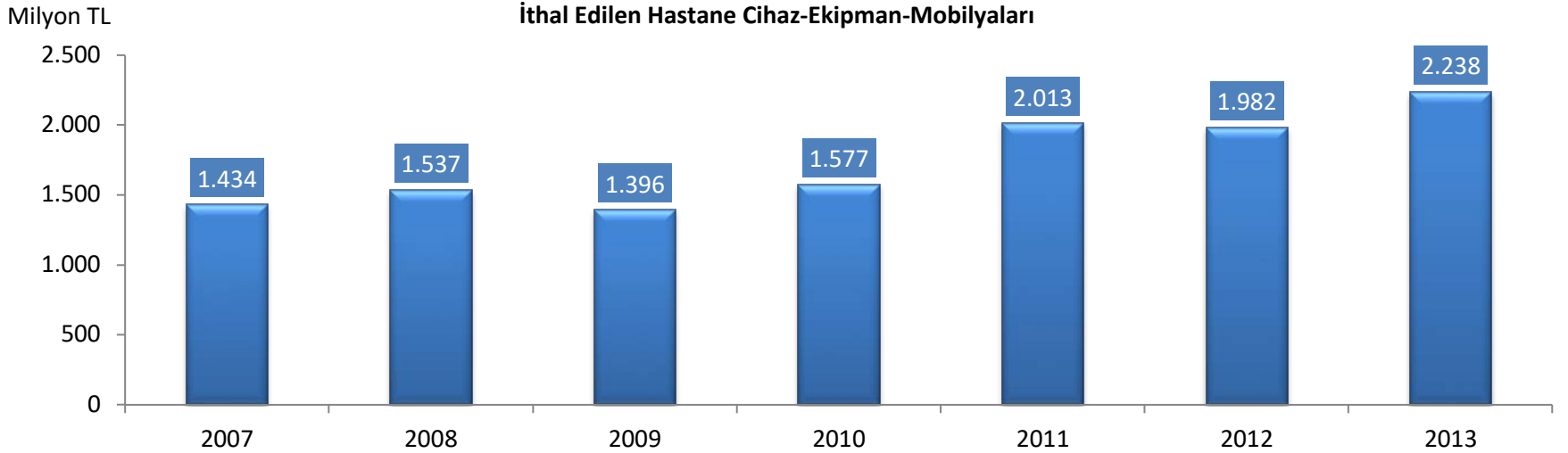

Komisyon Hesapları, 2014

Türkiye Tıbbi Cihaz ve sarflarda net ithalatçı bir ülke konumundadır. En yüksek ithalat yapılan ürün grupları;

- Tıbbi Sarf
- Ortopedik Cihazlar ve Protezler (İmplant,lens,Çivi vb)
- Tanısal Görüntüleme Cihazları (USG,BT,MR vb)
- Diğer Elektronik Cihazlar (EKG, Diyaliz ,Anestezi vb)
- Diğer Tıbbi Cihazlar (Tekerlekli sandalyeler, Cerrahi makaslar, Sterilizatörler)

2.b.Tıbbi Sarflar ve Tıbbi Cihaz Yatırımları

Kaynak: Komisyon Hesapları, 2014

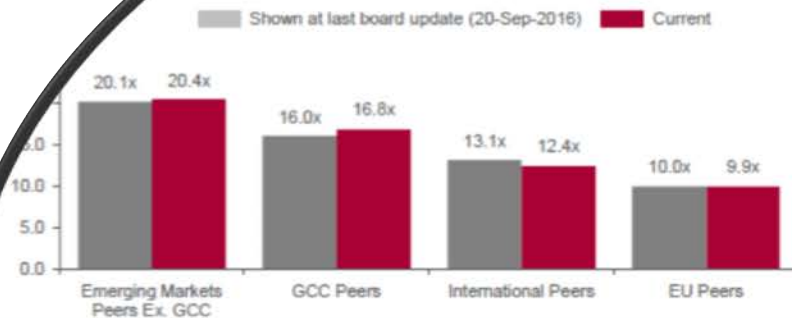
MEMORIAL

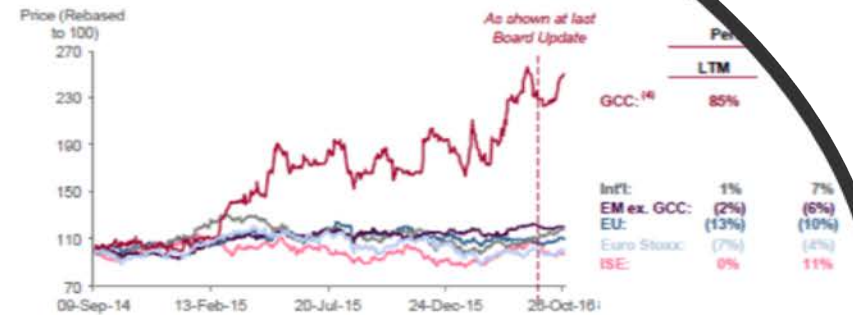
2.c.Yatırımcı İlginin Azalması

Healthcare Sector Continues to Hold its Value on Valuation Dynamics and Defensive Position

2016E EV/EBITDA Comparison

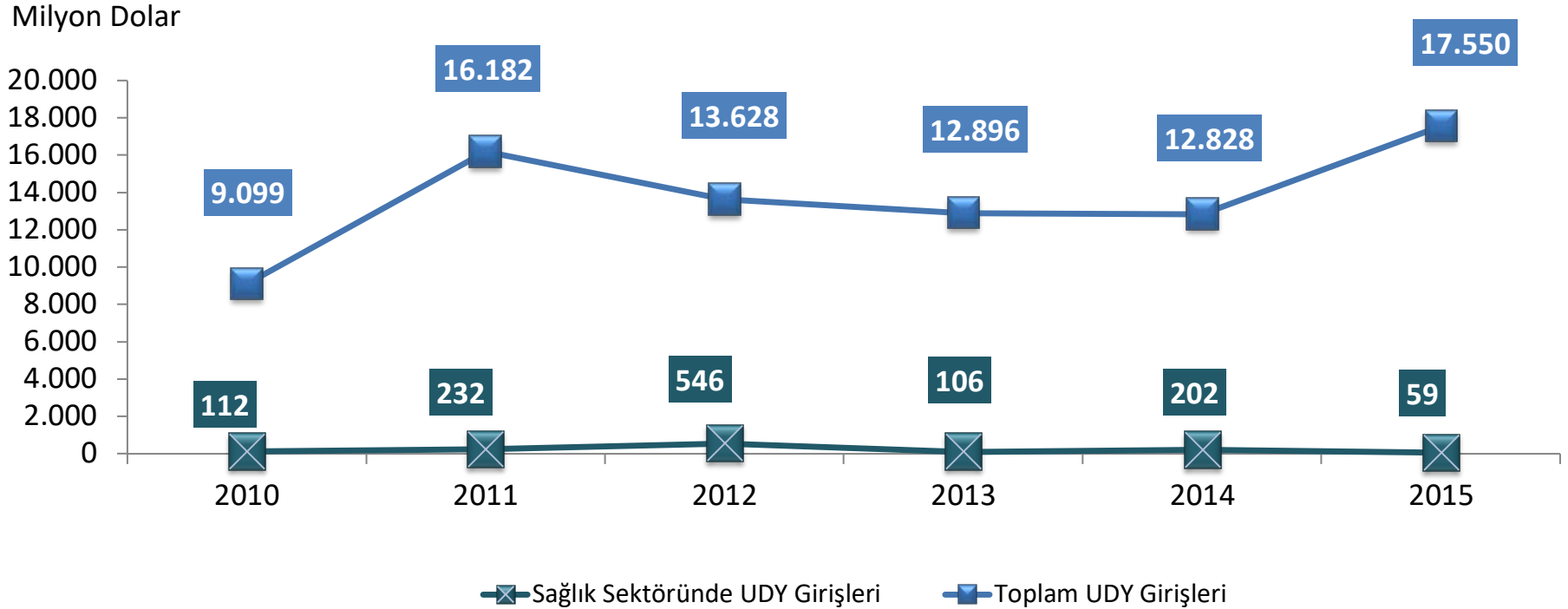
Share Price Performance Since Initial

Trading Comparables

Selected Comparables	YTD Performance ⁽²⁾	Equity Value (€m)	Enterprise Value (€m)	EV/EBITDA			Price/Earnings	
				2016E	2017E	Jun-17 LTM ⁽³⁾	2016E	2017E
Rhoen-Klinikum	(5.6%)	1,750	1,496	9.2x	8.9x	9.1x	21.4x	20.7x
Spire	18.7%	1,670	2,144	11.4x	10.8x	11.1x	19.9x	18.8x
Generale de Sante	(12.1%)	1,015	2,102	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Capio	(18.1%)	984	995	8.9x	8.4x	8.6x	15.5x	14.0x
Luz Saude	(34.0%)	205	422	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
European Peers	(10.2%)			9.9x	9.3x	9.6x	18.9x	17.8x
Ramsay	8.2%	10,356	12,738	13.8x	12.7x	13.2x	29.9x	26.6x
Medioclinic ⁽⁵⁾	11.3%	7,326	8,608	14.3x	12.2x	13.2x	20.3x	17.4x
Netcare	2.5%	3,348	4,059	10.9x	9.8x	10.3x	17.4x	15.1x
Healthscope	(15.4%)	2,742	3,643	12.4x	11.6x	12.0x	20.9x	19.4x
Life Healthcare	4.8%	2,540	3,102	10.4x	9.5x	10.2x	18.7x	16.7x
International Peers	2.3%			12.4x	11.2x	11.7x	21.4x	19.8x
TH	(3.5%)	11,503	12,809	23.3x	20.1x	21.6x	52.6x	42.6x
Mediclinic Dst	(3.1%)	8,780	9,534	25.1x	22.5x	23.7x	38.8x	34.4x
Medrad	(16.6%)	3,348	3,291	22.7x	20.6x	21.6x	35.8x	32.4x
	(8.9%)	2,536	2,811	23.8x	19.8x	21.6x	53.9x	
	8.5%	1,733	1,683	25.7x	22.5x	24.0x	36.5x	
	(2.3%)	1,149	1,213	20.7x	16.3x	18.2x	77.6x	
	(0.5%)	979	1,260	15.5x	13.6x	14.5x	30.9x	
	10.2%	879	897	18.7x	14.5x	16.3x	n.a.	
	40.3%	829	949	20.9x	18.3x	19.5x		
	13.7%	691	734	14.1x	12.7x	13.3x		
	88.6%	681	715	13.8x	11.6x	12.6x		
	11.5%			20.4x	17.5x	18.9x		
	14.4%	3,013	3,712	16.8x	13.9x			
				16.8x	13.9x			

2.c. Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişleri azdır ve son yıllarda daha da azalmıştır.

Kaynak Ekonomi Bakanlığı,

En Büyük Sorum?

- MEDULA verileri kullanılarak kişilerin her yaşındaki sağlık harcamaları hesaplanırsa ve 15 yıl sonra yaşlılar da dahil yeni toplam nüfusun SGK üzerindeki yükü ortaya çıkarılabilir mi?
- Acaba insanlara sağlık hizmetinin çoğunu bugün ücretsiz yaparak çocuklarımıza-torunlarımıza haksızlık mı ediyoruz?